

Århus, den: 14. september 2001

E-mail: krim@krim.dk

Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen
Strandgade 100
1401 København K

Krims journalnr.:
100000201
(Bedes anført ved henvendelser)

Deres journalnr.:

Købmandsdrift i Københavns Fængsler

KRIM har gennem talsmændene ved Københavns Fængsler modtaget en række regnskabsbilag mv. vedrørende købmandsdriften i Københavns Fængsler. Disse er anledningen til, at KRIM i det følgende rejser en række spørgsmål over for Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Købmandsdriften er reguleret i Direktoratet for Kriminalforsorgens cirkulære af 14. maj 1968, der fastsætter retningslinjer for salg til indsatte af genstande, der indkøbes ved anstaltens foranstaltning.

Det fremgår af cirkulærets punkt 4, at fængslet hvert år ved regnskabsårets afslutning skal indsende regnskab vedrørende salg til indsatte "tillige med indberetning om, hvorledes overskuddet er anvendt, herunder med oplysning om, i hvilket omfang der er disponeret over overskuddet til hvert af de under punkt 5 nævnte formål".

Af punkt 2 i "opgørelse af overskuddet" i ovennævnte cirkulære fremgår, at der ved opgørelsen *ikke* skal medregnes "udgifter til medhjælp eller til afskrivning og forrentning af inventar mv". Endvidere fremgår følgende: "Butikoverskuddet skal således alene udvise differencen mellem det samlede indkøb og det samlede salg i regnskabsårets løb med hensyntagen til forskydning i beholdningen ved årets begyndelse og ved dets afslutning".

Krim forstår dette punkt således, at "driftomkostninger" af enhver art skal holdes ude af regnskabet. Krim skal derfor bede om at få oplyst, hvad de såkaldte "driftsomkostninger", der er bogført i de

indgår i D.F.K. - RSK, den

i 7 SEP. 2001

tilgængelige årsregnskaber, og som i 1996 udgjorde kr. 33.022,13, i 1997 kr. 39.545, i 1998 kr. 62.958,53, i 1999 kr. 26.861,02 og i 2000 kr. 22.479,54 nærmere dækker over.

Det fremgår af cirkulæret, at genpart af regnskabet hvert år skal tilgå Direktoratet for Kriminalforsorgen, hvorfor genpart ikke vedlægges dette brev som bilag.

I cirkulærets punkt 6 omtales "Direktoratets fællesfond". Det fremgår nærmere, at der skal indsættes en bestemt andel af årsoverskuddet "ved butikssalg" til fællesfonden på denne konto. Efter det oplyste er dette senere ændret til et bestemt ikke-variabelt beløb, som for tiden skulle udgøre kr. 300.000 årligt.

KRIM beder om at få oplyst, hvilken *hjemmel* der ligger til grund for bestemmelsen om, at en del af overskuddet af den omhandlede butikshandel skal indbetales til fællesfonden under Direktoratet for Kriminalforsorgen. Forvaltningsretligt har en sådan indbetaling karakter af en afgift eller en skat. Det skal påpeges, at skatter og afgifter kun kan pålægges borgerne ved lov. Til belysning af problemstillingen henvises der til den såkaldte "gebyr-sag", der blev afgjort ved Østre Landsret den 12. februar 1993.

KRIM gør gældende, at regnskaberne er mangelfulde i et omfang, der næppe er lovligt. Dels har det efter det oplyste ikke været muligt at tilvejebringe regnskaber, der er ældre end 1996, dels er der i de tilgængelige regnskaber ikke opført nogen "balance". Det er således ikke muligt ud af regnskaberne at følge det akkumulerede overskud (eller eventuelle underskud) fra regnskabsår til regnskabsår. Disse elementære rengskabsmæssige mangler skal ses i lyset af, at regnskabet udfærdiges af en statslig institution, som må formodes at have den nødvendige regnskabskyndige ekspertise.

KRIM skal bede om en forklaring såvel på den manglende "balance" samt på, at der ikke findes regnskabsakter, der er ældre end 1995. Af cirkulærets dato kan det udledes, at købmandsordningen i hvert tilfælde fungerede i maj 1968.

Af hvert af de tilgængelige regnskabsår ses der at være et overskud. I 1996 er overskuddet bogført med kr. 517.878,21, i 1997 med kr. 791.039,17, i 1998 med kr. 830.241,24, i 1999 med kr. 380.491,70. KRIM har kun kunnet finde notater vedrørende forbrug/indkøb af "velfærdsfremmende foranstaltninger for indsatte" vedrørende regnskabsårene 1999 og 2000.

KRIM skal udbede sig oplyst, hvorledes pengene er anvendt i de tidligere år.

Det fremgår af regnskaberne, at de indsatte betaler leje af de tv-apparater, der stilles til rådighed under opholdet i Københavns Fængsler. Dog forstår Krim bilagene således, at indsatte i isolation og på Vestre Hospital ikke betaler leje, idet lejen for disse apparater betales af overskuddet ved driften af butikken. Krim er opmærksom på, at de indsatte lejer fjernsyn i fængslet, fordi de af ordens- og sikkerhedsmæssige grunde ikke må medbringe egne fjernsyn.

Af side 142 ff i bemærkningerne til § 36, stk. 2, i lov om fuldbyrdelse af straf mv. fremgår blandt andet følgende:

Såfremt den indsatte af sikkerhedsmæssige grunde nægtes ret til at være i besiddelse af egne genstande, forudsættes institutionen i rimeligt omfang at gøre det muligt for den indsatte at besidde tilsvarende møbler mv.

Denne bestemmelse opfatter Krim således, at det er *kriminalforsorgen* og ikke de *indsattes egen butikdrift*, som skal gøre det muligt for den indsatte at besidde "tilsvarende møbler mv.". Som ordningen er nu, må de indsatte betale overpris for deres dagligvarer, for derigennem selv at muliggøre, at de kan se fjernsyn.

Det er vel elementært, at indsatte i et fængsel eller et arresthus i et civiliseret samfund med en levestandard som den danske kan forvente, at de (vederlagsfrit) har adgang til så sædvanligt et forbrugsgode som et tv-apparat.

Kriminalforsorgen bedes oplyse, om der er tv-apparater i personalets opholdsrum, og det bedes oplyst hvorledes tv-licens til samt indkøb af og vedligeholdelse af eventuelle apparater i personalets lokaliteter finansieres.

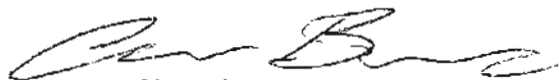
Efter det oplyste er det i vidt omfang sportsfaciliteter, antenneanlæg, musikanlæg, videoanlæg mv., der købes for overskuddet fra butikdriften. Det forekommer naturligt blandt andet under hensyn til det i straffuldbyrdelseslovens gældende "normaliseringsprincip", at inventargenstande af den omhandlede art stilles til rådighed af kriminalforsorgen. I andre institutionstyper, for eksempel ungdomspensioner, kaserner, plejehjem, højskoler, hospitaler, eller andre steder, hvor der sker indkvartering, er det helt sædvanligt, at sådanne faciliteter er tilgængelige, uden at klientellet selv skal anskaffe dem. Det skal i den forbindelse understreges, at de kostpenge, der udbetales til indsatte, er beregnet på grundlag af gennemsnitspriserne på fornødne dagligvarer af den mængde, som skønnes nødvendige for, at en indsat kan få en (forholdsvis spartansk) ernæring. Der er ikke ved disse

beregninger taget højde for, at den indsatte ud af dette beløb skal bidrage til indkøb af inventargenstande mv. til fængselsinstitutionerne. KRIM har særligt bemærket, at der af butiksoverskuddet for 1999 er anvendt kr. 10.000 til "aftenundervisning". Det er KRIMs opfattelse at også den slags udgifter normalt afholdes af det offentlige - ikke nødvendigvis kriminalforsorgen.

Afslutningsvist skal KRIM bede om aktindsigt i sagsakter vedrørende butiksdriften, overskud, anvendelse af samme mv. i de øvrige butikker i kriminalforsogens institutioner, hvorfra der sker salg til de indsatte.

KRIM vil på grundlag af det af Direktoratet for Kriminalforsorgen modtagne svar vurdere, om sagen skal indbringes for Folketingets Ombudsmand.

Med venlig hilsen

Claus Bonnez
formand for KRIM

DW Forbrug og Budget 1 udv.

København_Fængsler

DW opdateret d. 12-09-01, kl. 18:08

DW Saldo opdateret d. 12-09-01, kl. 19:09

DELREGN 10 Københavns fængsler, 3 STED 330 Bullik

Konto	Bevægelse	Saldo	Budget	Korrigeret budget	Disponeret beløb	Rest	Forbrug %
337016	Talefon mv.	5.180,89	0,00	0,00	0,00	-5.180,89	0,00
337099	Køb af tjenesteydelser i a	148.820,89	0,00	0,00	0,00	-148.820,89	0,00
339800	Køb af tjenester i alt	148.820,89	0,00	0,00	0,00	-148.820,89	0,00
345025	Diverse	1.818,90	0,00	0,00	0,00	-1.818,90	0,00
345099	Rep. og vedligeholdelse i	1.818,90	0,00	0,00	0,00	-1.818,90	0,00
349800	Løje, vedligeh. og skat i a	1.818,90	0,00	0,00	0,00	-1.818,90	0,00
358001	Kasse, kurs og moms differ	0,51	0,00	0,00	0,00	-0,51	0,00
359900	Div. driftsaktiviteter i alt	0,51	0,00	0,00	0,00	-0,51	0,00
399800	Driftsaktiviteter i alt	5.802.370,52	0,00	0,00	0,00	-5.802.370,52	0,00
611001	Indtægts stats. overf. - køb	41.799,09	0,00	0,00	0,00	-41.799,09	0,00
611099	Interne stats. overf.	41.799,09	0,00	0,00	0,00	-41.799,09	0,00
619900	Interne statslige overf. i a	41.799,09	0,00	0,00	0,00	-41.799,09	0,00
699800	Resultat	-597.729,28	0,00	0,00	0,00	597.729,28	0,00

DW Forbrug og Budget 1 udv.

Københavns Fængsler

DW opdateret d. 12-09-01, kl. 19:08

DW Saldo opdateret d. 12-09-01, kl. 19:09

DW Finanskontor: Nummer: .699999, Dato/filer 01-01-00..31-12-00, Projekt-filar 20

Periode: 01-01-00..31-12-00

Budgetperiode: 01-01-00..31-12-00

Poster: Begge

DELREGN 10 Københavns fængsler, 3 STED 700 Københavns Fængsler

Konto	Bevægelse	Saldo	Budget	Korrigeret budget	Disponeret beløb	Rest	Forbrug %
317025	Diverse	3.945,00	0,00	0,00	0,00	-3.945,00	0,00
317099	Erfvervelse mask. m.m. i	3.945,00	0,00	0,00	0,00	-3.945,00	0,00
318900	Forbrug varer og mat. ial	3.945,00	0,00	0,00	0,00	-3.945,00	0,00
398900	Driftsaktiviteter I alt	3.945,00	0,00	0,00	0,00	-3.945,00	0,00
898900	Resultat	3.945,00	0,00	0,00	0,00	-3.945,00	0,00